

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΥΝΟΨΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Πλαίσιο πολιτικής

Βάσει του άρθρου 24 της [Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία](#) (ΣΗΕΔΑΑ), γίνεται ολοένα και πιο αποδεκτό μεταξύ όλων των χωρών ότι η ενταξιακή εκπαίδευση προσφέρει τις καλύτερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες για τους μαθητές με αναπηρίες.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), το άρθρο 26 του [Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) προβλέπει μια καθοδηγητική αρχή για τη στήριξη της πλήρους ένταξης των παιδιών με αναπηρίες από τα νομοθετικά και πολιτικά μέτρα της ΕΕ. Η ίδια αρχή προβλέπεται και στην [ευρωπαϊκή στρατηγική για τα άτομα με αναπηρία 2010–2020](#), η οποία υποστηρίζει σαφώς την ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στη γενική εκπαίδευση. Επιπλέον, δεσμεύει την ΕΕ να στηρίξει, μέσω του προγράμματος [Εκπαίδευση και κατάρτιση 2020](#), τις προσπάθειες των κρατών μελών για την άρση των νομικών και οργανωτικών εμποδίων για τα άτομα με αναπηρίες που εισέρχονται στα συστήματα γενικής εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, εξασφαλίζοντάς τους ενταξιακή εκπαίδευση και εξατομικευμένη κατάρτιση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Ωστόσο, δεδομένου ότι το φάσμα των προσεγγίσεων που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση της ενταξιακής εκπαίδευσης ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό, στόχος του προγράμματος «Οργάνωση των Παροχών» είναι η παροχή συγκεκριμένων παραδειγμάτων που θα βοηθήσουν τις χώρες να στραφούν προς μια προσέγγιση βασισμένη στα δικαιώματα. Αυτό προϋποθέτει αλλαγή της προσέγγισης από την οργάνωση των παροχών από πλευράς εξατομικευμένης υποστήριξης (συντά βασιζόμενη στην ιατρική διάγνωση) έως στην εξέταση του τρόπου με τον οποίο είναι οργανωμένα τα συστήματα για την υποστήριξη των σχολείων γενικής εκπαίδευσης με σκοπό την κάλυψη των αναγκών και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων όλων των μαθητών. Υπό τις τρέχουσες συνθήκες, απαιτείται η εξεύρεση οικονομικά αποδοτικών τρόπων διαχείρισης των πόρων, διατηρώντας ταυτόχρονα την ποιότητα.

Ευρήματα του προγράμματος

Οι χώρες μέλη του Φορέα ξεκίνησαν το τριετές πρόγραμμα «Οργάνωση των Παροχών» προκειμένου να διερευνήσουν το ακόλουθο βασικό ερώτημα: πώς είναι

οργανωμένα τα συστήματα παροχών για την κάλυψη των αναγκών των μαθητών που χαρακτηρίζονται ως άτομα με αναπηρίες στο πλαίσιο της ΣΗΕΔΑΑ σε ενταξιακά πλαίσια στον τομέα της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης;

Από τις έρευνες τεκμηρίωσης που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος, επισημάνθηκαν τα ακόλουθα σημεία ως αναγκαία για την ανάπτυξη πρακτικών ενταξιακής εκπαίδευσης και την οργάνωση της αποτελεσματικής υποστήριξης:

- Εννοιολογική σαφήνεια σχετικά με την ενταξιακή εκπαίδευση.
- Νομοθεσία και πολιτική που αναγνωρίζει τη συνέργεια μεταξύ της ΣΗΕΔΑΑ και της [Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#) (ΣΔΠ) με σκοπό την ιεράρχηση των δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρίες και την εξασφάλιση ενιαίων πολιτικών και πρακτικών σε όλα τα επίπεδα του συστήματος.
- Συστημική προσέγγιση που εστιάζει στην ανάπτυξη των «ικανοτήτων ενταξιακής εκπαίδευσης» στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος και ενθαρρύνει τους ισχυρούς δεσμούς, τη συνεργασία και την υποστήριξη εντός και μεταξύ όλων των επιπέδων (δηλαδή μεταξύ των εθνικών και τοπικών φορέων χάραξης πολιτικής, των ιθυνόντων σε θέματα εκπαίδευσης, των διευθυντών σχολείων, των εκπαιδευτικών, άλλων επαγγελματιών, των μαθητών και των οικογενειών).
- Λογοδοσία σε θέματα ενταξιακής εκπαίδευσης που αφορά όλους τους ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών, καθώς και λήψη αποφάσεων πολιτικής που διασφαλίζουν την πλήρη συμμετοχή και την επίτευξη υψηλών μαθησιακών επιδόσεων από όλους τους μαθητές, αλλά ιδίως εκείνους που είναι ευάλωτοι σε χαμηλές επιδόσεις.
- Ισχυρή, κοινή ηγεσία για την αποτελεσματική διαχείριση της αλλαγής.
- Εκπαίδευση και συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε θέματα ενταξιακής εκπαίδευσης, ώστε οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν θετικές στάσεις και να αναλάβουν την ευθύνη για όλους τους μαθητές.
- Σαφής ρόλος για την εξέλιξη των εξειδικευμένων πλαισίων σε κέντρα πόρων προκειμένου να ενισχυθούν οι ικανότητες των γενικών σχολείων και να εξασφαλιστούν παροχές υψηλής ποιότητας και υποστήριξη από άρτια εκπαιδευμένους επαγγελματίες για τους μαθητές με αναπηρίες.
- Σχολική οργάνωση, προσεγγίσεις διδασκαλίας, προγράμματα και αξιολογήσεις που υποστηρίζουν ισοδύναμες ευκαιρίες μάθησης για όλους.

-
-
- Αποτελεσματική χρήση των πόρων μέσω της συλλογικότητας και της συνεργασίας, αναπτύσσοντας ένα ευέλικτο συνεχές και όχι χρηματοδοτώντας συγκεκριμένες ομάδες.

Οι εν λόγω τομείς αποτελούν αντικείμενο ευρείας συμφωνίας στην ερευνητική βιβλιογραφία και σε πρόσφατες εργασίες του Φορέα, όπως η έκθεση με τίτλο [Βασικές Αρχές για την Προώθηση Ποιοτικής Ενταξιακής Εκπαίδευσης](#) (2011), καθώς και στις δράσεις του προγράμματος Οργάνωση των Παροχών.

Συστάσεις

Οι ακόλουθες συστάσεις, με βάση τα κύρια αποτελέσματα του προγράμματος, απευθύνονται στους φορείς χάραξης πολιτικής και στοχεύουν στη βελτίωση των συστημάτων υποστήριξης για όλους τους μαθητές, και ιδίως τους μαθητές με αναπηρίες στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης.

Δικαιώματα των παιδιών και συμμετοχή

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει:

- να αναθεωρούν την εθνική νομοθεσία και την εκπαιδευτική πολιτική για να εξασφαλιστεί ότι είναι συνεκτικές και υποστηρίζουν ενεργά τις αρχές τόσο της ΣΔΠ όσο και της ΣΗΕΔΑΑ και σέβονται το δικαίωμα όλων των μαθητών για πλήρη συμμετοχή στο σχολείο με τη δική τους τοπική ομάδα συνομηλίκων. Αυτό περιλαμβάνει ιδίως:
 - το δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην ένταξη·
 - την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας·
 - το δικαίωμα των παιδιών να εκφράζουν την άποψή τους·
 - πρόσβαση στην παροχή συνδρομής.

Εννοιολογική σαφήνεια και συνοχή

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει:

- να αποσαφηνίσουν την έννοια της ένταξης εντός και μεταξύ των επιπέδων του συστήματος ως ένα ζήτημα που βελτιώνει την ποιότητα και την ισοτιμία για όλους τους μαθητές, περιορίζοντας τις χαμηλές επιδόσεις από όλες τις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες. Όλοι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής στον εκπαιδευτικό τομέα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για **όλους** τους μαθητές.
- να επανεξετάσουν τους δεσμούς μεταξύ των επιπέδων του συστήματος (δηλαδή μεταξύ των εθνικών/τοπικών φορέων χάραξης πολιτικής, των τοπικών ηγετών στον τομέα της εκπαίδευσης/διευθυντών σχολείων, των

δασκάλων, άλλων επαγγελματιών και των μαθητών και των οικογενειών τους) και να ενισχυθούν μέσω της συνεργασίας και συνεκτικών συμπράξεων μεταξύ των υπουργείων και των τοπικών υπηρεσιών. Η δράση αυτή θα πρέπει να διευρύνει τις προοπτικές, να αυξήσει την αμοιβαία συνεννόηση και να καλλιεργήσει «χωρίς αποκλεισμούς ικανότητες» στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος.

- να παρέχουν κίνητρα ώστε τα σχολεία να δέχονται όλους τους μαθητές από την τοπική κοινότητα και να εξασφαλίσουν ότι οι μέθοδοι αξιολόγησης, οι επιθεωρήσεις και άλλα μέτρα λογοδοσίας υποστηρίζουν την πρακτική της ενταξιακής εκπαίδευσης και συμβάλλουν στην περαιτέρω βελτίωση των παροχών για όλους τους μαθητές.

Συνεχής υποστήριξη

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει:

- να αναπτύξουν ένα σύστημα «συνεχούς υποστήριξης» για τους καθηγητές, το προσωπικό υποστήριξης και, ειδικότερα, τους επικεφαλής των σχολείων μέσω της χρήσης της έρευνας, της δικτύωσης και των συνδέσεων με τα πανεπιστήμια και τα ιδρύματα αρχικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, προκειμένου να προσφέρουν ευκαιρίες δια βίου μάθησης σε όλες τις ομάδες.
- να αναπτύξουν τον ρόλο των ειδικών σχολείων ως μέσο για την αύξηση της ικανότητας των σχολείων γενικής εκπαίδευσης να βελτιώσουν την υποστήριξη προς τους μαθητές. Υπάρχει ανάγκη να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω οι ειδικές γνώσεις και δεξιότητες του προσωπικού των κέντρων πόρων με τρόπους που τους επιτρέπουν να υποστηρίζουν το προσωπικό του σχολείου (για παράδειγμα, μέσω της παροχής συμβουλών και της συνεργασίας), καθώς επίσης και να παρέχουν ένα ειδικό δίκτυο που θα ενισχύσει την υποστήριξη προς τους μαθητές, όπως αυτούς με σπάνιες μορφές αναπηρίας.
- να αναπτύξουν περισσότερο προσβάσιμα εκπαιδευτικά προγράμματα και πλαίσια αξιολόγησης και να ενισχύσουν την ευελιξία στην παιδαγωγική, τη σχολική οργάνωση και την κατανομή των πόρων, έτσι ώστε τα σχολεία να μπορούν να αναπτύξουν καινοτόμους τρόπους δημιουργίας ενός συστήματος συνεχούς υποστήριξης για τους μαθητές, αντί να προσπαθούν να τους εντάξουν όλους στο υπάρχον σύστημα.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στον ιστότοπο του προγράμματος
Οργάνωση των Παροχών για την Υποστήριξη της Ενταξιακής Εκπαίδευσης:
<http://www.european-agency.org/agency-projects/organisation-of-provision>

EL

<http://www.european-agency.org/disclaimer>